

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXL (15)

No. (št.) 20

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

17. maja (mayo) 1962

Gromiko

v Beogradu

Na beograjskem vojaškem letališču se je zbrala družina vseh komunističnih diplomatov, akreditiranih pri Titovi vladi, razen albanskega, ko je prišlo sovjetsko letalo Iljušin-8, ki je pripeljalo sovjetskega zunanjega ministra Gromika na obisk v Beograd.

Uradno je Gromiko prišel v Beograd, da je vrnil obisk Titovega zunanega ministra Koče Popovića v Moskvi lanske poletje. Vlado glasilo „Politika“ je o Gromikovem obisku objavilo natančno isto število vrstic, kakor so jih objavila moskovska Izvestija o Popovićevem obisku v Moskvi. Toda Gromikov obisk je pomenil i za Tita i za Jugoslavijo i za Hruščevljevo ZSSR več, kakor samo formalnost. Odnosi med obema komunističnima vladama so v zadnjem času postajali vedno bolj prijateljski, čeprav partijski propagandisti tako v Jugoslaviji kakor v Moskvi še niso dobili ukaza, naj prenehajo s poudarjanjem razlik med obema komunističnima sistemoma.

Hruščev, ki mu grozi nova poglavitvena spora s Kitajsko, se je trudil izboljšati odnose s Titom, ki je s svoje strani storil vse, da je učinkovito propagiral med ostalimi evropskimi komunisti za Hruščevljevo linijo destalinizacije. Gromikov obisk v Beogradu je tako pomenil javno priznanje Kremlja Titu in njegovim sodelavcem za njihovo sodelovanje.

Toda, kakor sovjetom ugaja Titova politična pomoč, tako Jugoslavija nujno potrebuje sovjetsko gospodarsko pomoč. Odrezana i od Skupnega evropskega trga zahodne Evrope i od Komekona, komunističnega skupnega trga pod vodstvom ZSSR vzhodne Evrope, se Titovo gospodarstvo danes nahaja na robu prepada. Neki visoki funkcionar jugoslovanske Narodne banke je pred kratkim izjavil: „Dolgujemo nad 30 milijonov dolarjev in ne vemo, kaj bomo storili, če nas bodo prisilili plačati jih takoj.“

Lansko leto so Titovi gospodarski izvedenci izvedli razne novotarije za decentralizacijo industrije, uvedli gospodarsko tekmo za okrivitvo neučinkovitih državnih monopolov in prepustili več kontrole nad plačami krajevnim industrijskim funkcionarjem. Nastal je popoln gospodarski kaos.

Komunistični birokrati niso hoteli zapreti nobene zastarele tovarne, boječ se nezadovoljstva zaradi nastopajočih brezposelnosti. Državni monopoli, katerih produkcija je združena z visokimi stroški in temu primernimi cenami proizvodov, so preprečevali sleherni dvig konkurenčnih podjetij. Vodstva posameznih podjetij so lastnoročno zvišala plače delavstvu za 23%, niso pa ustavila množičnega nakupovanja strojev in drugega materiala iz tujine, povzročajoč močan iztok tujih valut iz jugoslovanske Narodne banke. Istočasno se je jugoslovanski trg, zaradi znižanih uvoznih tarif, napolnil s francoskim konjakom, italijanskimi čevlji in drugimi luksuznimi predmeti iz Zahoda, česar uničeno jugoslovansko gospodarstvo ne more prenašati brez težkih posledic.

Pretekli teden se je končno vmešala Titova vlada, in ustavila program za gospodarsko liberalizacijo z uvedbo stroge kontrole nad planiranjem komunističnih gospodarstvenikov. Objavljena je bila tudi odredba, po kateri ima država, se pravi Titova vlada, znova pravico samo ona določati nove plače.

Gospodarska kriza je dala Gromiku priliko povečati sovjetski vpliv v Beogradu. Tik pred svojo vrnitvijo v Moskvo je imel Gromiko dolg razgovor s Titovim vrhovnim gospodarskim strokovnjakom Mijalkom Todorovičem o obnovitvi sovjetske gospodarske pomoči Jugoslaviji, ki je bila prekinjena leta 1958.

Tozadevni razgovor z Gromikom je bil, kakor kaže, uspešen, ker je po Gromikovem odhodu eden izmed Titovih funkcionarjev izjavil: „Če bomo postavljani pred izbiro zaprositi za članstvo ali v Skupnem evropskem trgu ali v Komekonu, bomo seveda zaprosili za članstvo v Komekonu, s polnim pristankom na vse politične in gospodarske posledice, ki jih bo ta korak pomenil za nas.“

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Neodvisnost in svoboda Laosa v nevarnosti

Med komunističnimi žarišči v svetu je na Daljnem Vzhodu tudi Laos. Naloga svetovnega komunizma v njem izvaja politična skupina Pathet Lao, ki je s svojimi gverilci pretekli teden znova pritegnil nase pozornost vsega svobodoljubnega sveta. Kajti prekršili so premirje, sklenjeno z vlado princa Boun Oum-a in sprožili dobro pripravljeno ofenzivo proti jugu in severozahodu. Sunek komunističnih gverilcev je bil tako močan, da so se laoske vladne čete morale umakniti. Zbrale so se znova pred važno trdnjavo Nam Tha, že blizu meje med Laosom in Tajlandijo.

Pritisk komunističnih gverilcev je bil tako silovit, da so vladne čete tudi tu morale popustiti ter so se razbite spustile v beg s svojimi ameriški vojaškimi svetovalci vred. Gverilci Pathet Lao so jih zasledovali še 160 km. naprej, nato pa jih pustili, da so pobegnile v Tajlandijo.

Izguba trdnjave Nam Tha je tako za laosko vlado, kakor tudi za zahodne zaveznike zelo hud udarec, kajti sedaj so neposredno ogrožena južna laoska mesta Vientiane, Luan, Prabang in Savannakhet.

Na zadnje ofenzivo so se gverilci Pathet Laosa dobro pripravili. Z orožjem so jih dobro založili kitajski komunisti, saj je kitajski komunistični prvak Ču En Laj javno povedal, da bodo Kitajci z vsemi sredstvi podpirali gverilce Pathet Lao v njihovi „narodno osvobodilni borbi“. Na pomoč so jim prišli tudi kom. gverilci iz Sev. Vietnama.

Zadnji veliki vojaški uspehi gverilcev Pathet Lao so znova resno opozorili zahodne zaveznike na nujnost neprestane budnosti pred komunisti. Z uspehi prejšnjega tedna v Laosu ni bil prizadet samo njihov vojaški ugled, ampak ogrožene tudi njihove varnostne postojanke v tem delu sveta. Zato je

Iberijski polotok v valu stavk

Španijo in Portugalsko zajema v zadnjem času val stavkovnega gibanja in dijaških nemirov in izgrediv.

V Španiji imajo stavke rudarjev ter tovarniškega delavstva že 39 dni. Začele so se v provinci Asturiji ter se nato razširile še v druge severne industrijske province. V stavki je nad 75.000 delavcev. Ponekod, tako zlasti v Barceloni in v Bilbao, je prišlo že tudi do izgrediv. Vlada je v vseh provincah, kjer so stavke, proglasila obredno stanje, ter poslala tja močne vojaške in policijske oddelke. Francova vlada je imela že ponovno seje ter je razpravljala o stavkovnem gibanju. Vlada namerava izdati dekret o splošnem povišanju plač, stavkovne agitatorje in izgredivnike so pa oblasti začele zapirati. Število aretiranih in zaprtih že gre v stotine.

Španske oblasti zatrjujejo, da stoje za stavkovnim gibanjem komunisti ter je stavka vodena od zunaj. V tem po-

Izgladitev nesporazumov med Bonnom in Washingtonom

Sedanji razgovori, ki jih ima po Kennedyjevem naročilu njegov zunanji minister Rusk s sovjetskim veleposlanikom v Washingtonu Dobrininom za rešitev berlinskega vprašanja, so pri Zahodnih Nemcih zelo razburili duhove ne samo v vladi, ampak tudi v javnosti. V Bonnu so se zbrali, da bi Amerikanci utegnili žrtvovati tudi važne koristi Zahodne Nemčije, samo, da bi prišli do sporazuma s Sovjeti. Zato so dale celo uradne zahodne-nemške osebnosti, — celo kancler dr. Adenauer sam — izjave, ki Amerikancem niso bile po godu. Končno se je zadeva mis-

Neprestano prelivanje krvi v Alžiru

Alžir je še vedno pozorišče neprestanih zločinov in pobojev, ki jih izvajajo člani teroristične francoske tajne vojske. Ne mine skoro dan, da se prejšnjim žrtvam ne bi pridružil po deset ali pa še več novih žrtev.

Alžiru pa sedaj grozi nova nevarnost. Med domačim afriškim prebivalstvom se je začel javljati odpor proti Evropejcem sploh. To je razvidno iz najnovejših nastopov alžirskih domačinov-nacionalistov, ki so začeli na vsak

bila reakcija Zdr. držav Amerike takojšnja. Predsednik Kennedy je odredil mobilizacijo sedme ameriške vojne mornarice, ki je morala na predsednikov ukaz takoj odpluti s svojih baz na Filipinih v siamski zaliv. Prav tako je odredil, naj ostane kar v Tajlandiji ameriška posadka 1000 mož, ki je bila v tej državi na velikih vojaških vajah s tajlandsko vojsko. Te oddelke so skupno s tajlandsko vojsko že poslali s popolno vojaško opremo na mejo med Tajlandijo in Laos, odkoder pa na drugi strani prevažajo na novo grupirane oddelke laoske vojske, ki se je pred kom. gverilci rešila s prebegom v Tajlandijo, v južne dele Laosa v bližino Vientiane. Tu mislijo vladne čete nuditi odpor gverilcem Pathet Lao, če bi skušali obnoviti ofenzivo. Prav tako je predsednik Kennedy izdal povelje za izkrcanje 1800 ameriških vojakov v Bangkoku. Tudi ta ukrep ima za cilj zavarovanje Tajlandije.

Istočasno je na delu tudi diplomacija. Ameriška in angleška vlada si prizadevata, da bi na eni strani pridobili nevtralnega laoskega princa Souvana Phoumi-ja, da bi se iz Pariza vrnil domov in obnovil razgovore med laosko vlado in Pathet Laom, da bi slednji spoštovali dogovore o premirju ter se umaknili na položaje pred zadnjo ofenzivo, v Moskvi pa bi radi pridobili sovjetsko vlado prav tako za pritisk na laoske kom. gverilce, da bi prenehali s svojim nastopanjem. V Moskvi zahodnim zaveznikom ne samo, da nočejo nič obljubiti, ampak so jim dali negativen odgovor kar z uvodnikom v listu Pravda, v katerem jih opozarjajo, naj nikar ne nastopajo proti komunizmu na Daljnem Vzhodu, ker bi sicer njihov poseg v nadaljnji razvoj tamonjih razmer in vojaških akcij imel lahko nevarne in dalekosežne posledice.

gledu zlasti opozarjajo na številne radijske pozive in navodila češke komunistične radijske postaje. Kljub temu pa stavkujoče delavstvo doma podpirajo tudi razne nekomunistične skupine. Celotno desničarski monarhisti.

Vsekakor je sedanje stavkovno gibanje v dosedanjem 26-letnem vladanju generala Franca zelo resno vprašanje, ki zahteva skrbne preučitve in pravične rešitve.

Med sedanjim stavkovnim gibanjem v Španiji so se kar naenkrat začeli izgredivi tudi na Portugalskem. Začeli so jih komunisti, ki na Portugalskem nič ne pomenijo, vendar se znajo skrivati za razne druge sedanji vladi nasprotno politične skupine ter jih hujskajo proti obstoječemu redu. Tako je prišlo pretekli teden v Lizboni do večjih poulčnih izgrediv, pri katerih je morala nastopiti policija z orožjem. Prišlo je tudi do izgrediv na univerzi. Tudi tu je oblast nastopila z vso odločnostjo ter je zaprla nad tisoč dijakov.

Bonnom in Washingtonom pojasnila ter so Zahodni Nemci dobili taka pojasnila, da so lahko potem izjavili, da so tudi oni za nadaljevanje razgovorov med Amerikanci in Sovjeti. Edino sporno vprašanje med Bonnom in Washingtonom je ostalo vprašanje članov 13 držav, ki naj bi nadzorovale dohode zahodnih zaveznikov v Zahodni Berlin. Bonn nikakor ne želi, da bi bila med temi člani tudi Vzhodna Nemčija, ker da bi pritegnitev Vzhodne Nemčije v ta mednarodni forum pomenilo njeno uradno priznanje s strani zahodnih zaveznikov.

teroristični napad francoske tajne vojske odgovarjati z atentati na Evropejce. Tako so domačinski afriški nacionalisti samo v enem dnevu pobili 18 Evropejcev, 2 muslimana, nad 60 jih pa ranili. Francoske oblasti se boje, da bi ne prišlo do splošne vstaje afriških muslimanov proti Evropejcem sploh. Če bi prišlo do tega, potem bi se Alžir na mah spremenil v eno samo krvavo bojišče, v katerem nihče ne bi bil več varen svojega življenja.

I Z T E D N A V T E D E N

Titov zunanji minister Koča Popović je na obisku v štirih državah Latinske Amerike. Doslej je bil v Brasiliu, odkoder je odšel preko Buenos Airesa v Čile, nato bo pa še obiskal Bolivijo in Meksiko. S svojim obiskom v teh državah bi rad dosegel, da bi te države čim bolj navezale svoje trgovinske odnose s sedanjo Jugoslavijo. Pridobil bi jih tudi rad za sodelovanje na prihodnjem sestanku tkzv. „nevezanih“ držav v Kairu, da bi se vsaj malo zavaroval pred Skupnim evropskim trgovim, s katerim pač Titova Jugoslavija na nobenem svetovnem trgu ne more tekmovali ne s svojimi poljedelskimi proizvodi, še manj pa z industrijskimi. Kot pričajo poročila ima Koča Popović v tem pogledu malo izgledov na uspeh, ker se države Latinske Amerike ne marajo vezati go-

spodarsko na blok tkzv. „nevezanih držav“, kar se z drugimi besedami pravi, z blokom, ki je v odločilnih trenutkih vedno z Moskvo proti Zahodu.

Antonio Segni, novi predsednik italijanske republike, ki je sedaj 71 let star, je po zaprisegi v prvem govoru, ki ga je imel pred zbranimi poslanci in senatorji izjavil, da bo Italija z vso odločnostjo podpirala še naprej zahodnoevropsko obrambno skupnost, Evropski skupni trg, ter zvesto izpolnjevala vse svoje zunanje-politične obveznosti.

V Atenah v Grčiji so imeli v ponedeljek kraljevsko svatbo. Poročila sta se grška princesa Sofija in burbonski princ Juan Carlos. Na svatbi je bilo zbranih več sto članov evropskih vladajočih in nevladajočih kralj. družin.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pred polit. odločitvami argent. vlade

Listi v Argentini pišejo, da stojimo ta in prihodnji teden pred važnimi odločitvami, ki bodo predstavljale odločen poseg vlade v nadaljnji razplet notranjopolitičnega življenja v Argentini.

Vprašanje kongresa

V vrsti prolemov, ki zahtevajo nujno rešitev, je vprašanje nadaljnjega obstoja kongresa in zagotovitve njegove delazmožnosti. Spriču zatrevanja nekaterih poslanskih skupin, da bodo na prihodnji seji poslanske zbornice 22. maja glasovale za verifikacijo vseh pri zadnjih volitvah izvoljenih poslancev — tudi peronističnih — so se v listih pojavljali glasovi, da vlada pripravlja zakon-dekret, s katerim naj bi poslansko in senatno zbornico razpustila. Istočasno naj bi dekretirala nov statut za politične stranke ter proporcionalni volilni zakon, pa čeprav notranji minister dr. Perkins z njim ne bi soglašal. Glasove o razpustu kongresa je odločno zanimal sam predsednik dr. Guido. Tako on, kakor notr. min. dr. Perkins pa ne izključujeta možnosti izvedbe splošnih volitev pred 23. oktobrom prihodnjega leta. Nekateri so menja, da utegnje biti volitve že letos v decembru. Glede bodočega dela v kongresu je omeniti prizadevanje močnih skupin poslancev v obeh radikalnih strankah, ki stoje na stališču, da naj poslanska zbornica na sestanku dne 22. maja verificira poslanske mandate vseh demokratskih strank, ne pa peronističnih, ki pripadajo stranki, ki po zakonu ne sme obstojati. V ta namen naj bi tudi sprejeli poslovnik za poslansko zbornico, po katerem peronistični poslanci sploh ne bi mogli priti v poslansko zbornico. V kongresu naj bi na junjskem zasedanju sprejeli tudi najnujnejše politične in gospodarske zakone, ki bi omogočili čim hitrejši izhod iz sedanje politične in gospodarske krize. Smo tudi neposredno pred objavo političnega programa vlade.

Javni izjavi vojske in mornarice

Prejšnji teden sta v politični javnosti vzbudili pozornost važni izjavi dveh odločilnih činiteljev v sedanjem argentinskem dogajanju: vojske in mornarice.

Minister za vojsko general Loza je izdal naredbo št. 2, ki vsebuje 8 točk, v katerih drž. tajnik za vojsko med drugim naglašja, da bo vojska z vso odločnostjo podpirala sedanjo vlado predsednika dr. Guida, da se doseže izhod iz sedanjega položaja na demokratski način. Vojska bo dalje storila vse za ohranitev notranjega miru. Bo z vsemi sredstvi preprečila sleherni poizkus vzpostavitve kakršnega koli totalitarnega režima ter bo sama spoštovala in tudi uveljavila spoštovanje vseh odločb vlade; z vso strogostjo bo kaznovala tiste, ki bi skušali vojsko spraviti na drugo pot, kakor je označena v tej naredbi. Vojska bo tudi še nadalje vzdrževala najtesnejše zveze z letalstvom in mornarico. Z ozirom na sedanjo gospodarsko krizo bo s svoje strani podpirala vse napore za ozdravitev gospodarskega položaja države.

V imenu vojne mornarice je spregovoril z javno sponencem kontraadmiral Klement Gaston. V njej naglašja, da bo vojna mornarica tudi v bodoče izpolnjevala ukaze vrhovnega poveljnika, kakor je to delala doslej, zatem pa

pred javnostjo uradno navaja razloge, zaradi katerih so oborožene sile odstavile dr. Frondizija kot predsednika republike. Pravi namreč, da narod ve za vzroke njegove odstavitve, ki da je bila samo posledica njegovega „napačnega in neodgovornega vodstva notranje politike, ki je državo privredila na rob državljanske vojske“. Dr. Frondizi je bil nadalje odstavljen zaradi svoje „oportunistične in tolerantne zunanje politike s komunističnimi državami“, zaradi obstoja dvojnosti vlade in ker je dalje brez vsakih obzirov delal na integraciji brez duhovnega in moralnega čuta. Očita mu tudi pogubno gospodarsko politiko ter korupcijo v javni upravi ter da je končno s svojim pismom z dne 27. marca javno pozival narod na ustanovitev ljudske fronte ter ga s tem podžigal na državljansko vojno.

Ti hudi očitki so seveda sprožili ostro reakcijo v dr. Frondizijevi intrasigentni radikalni stranki. Drž. tajniku za mornarico sta med drugim javno odgovorila biv. guverner tucumanske province dr. Gelsi in biv. drž. podtajnik v obrambnem min. dr. José Cáceres Monie, ki je na naslov kontraadmirala Clementa objavil odprto javno pismo, v katerem ga dela pred zgodovino odgovornega za zadnje dogodke v Argentini ter mu očita tudi, da je dr. Frondizi na njegovo zahtevo postavil komisarje v tistih provincah, v katerih so zmagali peronisti. Prav tako ga dela osebno odgovornega za sedanje postopanje z dr. Frondizijem na otoku Martín García. Dr. Cáceres namreč zatrjuje, da ima na otoku Martín García vojna mornarica dr. Frondizija zapretega, kontraadmiral Clement je pa ta njegov očitke ovrgel z izjavo, da na otoku postopajo z dr. Frondizijem. tako, kakor mu pristojna kot biv. predsedniku.

Politične stranke in sedanja politična stvarnost v Argentini

Na sedanji položaj gledajo takole:

Dr. Frondizijevi radikali: V stranki je več skupin: Vodstvo stranke z močno skupino poslancev se trudi, da ne bi storilo ničesar, kar bi preprečilo nadaljevanje ustavnega režima. Zato poleg svojih stalnih zahtev po izpustu dr. Frondizija na svobodo vedno kažejo pripravljenost nuditi sed. vladj podporo za izvedbo političnega in gospodarskega programa, ki bi omogočil izhod iz sedanje krize na demokratski način. Poslanci te skupine so za verifikacijo mandatov poslancev demokrat. strank, ne pa peronistov. „Borbena skupina“ v stranki prve naziva „kolaboracioniste“ in zahteva njihovo izključitev iz stranke. Stranka pristaja na volilni zakon s proporcionalnim sistemom.

Dr. Balbinovi ljudski radikali so imeli te dni v Bs. Airesu kongres. Bil je buren. Zagovorniki osvobodilne revolucije so silovito napadali sedanje vodstvo stranke z dr. Balbinom na čelu. Na kongresu so zapeli himno osvobodilne revolucije, očitali Balbinu pakiranje s peronisti, ga smešili z različnimi medklici kot n. pr. „Balbin, kje imaš kitaro“ in „Balbin y Perón un solo corazón“ (Balbin in Perón — eno srce samo). Itd. Zahtevali so celo njegov odstop. Na kongresu so bili sprejeti važni sklepi. Tako med drugim: Poslanci te stranke morajo na seji parlamenta 22. maja glasovati za verifika-

Romanje Slovencev v Lujan

Od treh vsakoletnih množičnih skupnih slovenskih prireditev — Slovenskega dne, romanja v Lujan in spominske proslave —, se navadno zbere največ Slovencev na romanju k Mariji v Lujan. Letošnja udeležba je bila še posebno številna — sodijo, da je bilo ta dan zbranih v Lujanu nad 2.000 Slovencev — zaradi izredno lepega jesenskega dne. Sonce je ves dan s toplimi žarki božalo vse božje stvarstvo, včasih se je dvignil lahen vetrič ter se v zraku poigraval s porumeneli listi, ki so odpadali od dreves ter se v mehkem šelestu spuščali na zemljo.

V Lujan so prihajali rojaki že v jutranjih urah. Iz vseh krajev in mest s področja Vel. Bs. Airesa ter mest v bližini Lujana samega. Prišli so pa na romanje tudi predstavniki Slovencev iz La Plata, Mar del Plate in Miramara ter Rosaria. V duhu so bili ta dan povezani s slovenskimi romarji tudi vsi ostali slovenski naseljenci v Argentini — stari in novi naseljenci, kajti vsakoletnega slovenskega romanja v Lujan se vsako leto udeležuje tudi vedno več starih slov. naseljencev, tako, da lahko to romanje res označimo za vse-slovensko romanje.

Ob vhodu v cerkev so prihajajoče slovenske romarje pozdravljale vihrajoče slovenske zastave v družbi argentinske in papeške.

DOPOLDANSKA ROMARSKA POBOŽNOST

Dopoldanska romarska pobožnost se je začela ob desetih. Do te ure so slovenski romarji zasedli vse klopi v prostorni baziliki. Napolnili so tudi prostor okoli glavnega oltarja, veliko jih je pa bilo tudi še v stranskih ladjah.

Pozdrav krajevnega škofa

Izpred glavnega oltarja je po zvočniku spregovoril škof iz mesta Mercedes msgr. Serafini. Na slovenske romarje je naslovil najtoplejši pozdrav in izrazil svojo radost, da jih zopet vidi kot že dobre znance zbrane pri Mariji, kajti slovenska procesija je vsako leto največja in najlepša in najbolj vzorna procesija v Lujanu sploh. Prosi jih, naj ostanejo Mariji zvesti še naprej. Slovenskim romarjem in vsem Slovincem je končno podelil blagoslov.

Maša za vse Slovence

Po škofovem pozdravnem nagovoru je imel direktor g. Anton Orehar mašo za vse slovenske naseljence v Argentini. Med njo je župnik g. Gregor Mali s prižnice vodil ubrano ljudsko pejve, po spovednicah so pa spovedovali romarje slovenski in domači duhovniki.

Po evangeliju se je g. direktor Orehar najprej zahvalil škofu msgru. Serafiniju za tople pozdravne besede in za vso skrb, ki jo posveča Slovincem, nato pa argentinskim vernikom v katehizaciji povedal namen vsakoletnega slovenskega romanja. V nagovoru na Slovence je pa razviljale tele misli:

V Lujanu se zberemo vsako leto na romanju in si v malem ostvarimo Slovenijo v tujini. Ker smo po rojstvu iz različnih krajev Slovenije, hočemo Ma-

riji izročiti svoje skrbi in veselje in popraviti, če je bilo kaj napačnega v pretečenem letu. Saj je tu kraj posebne božje milosti in usmiljenja.

V naprej za tekoče leto pa si določimo načrt kršč. življenja. Ob Jezusovem nauku 'Pridi k nam Tvoje kraljestvo', uredimo skrbi za svoje življenje tako, da ob oskrbovanju telesa ne bomo pozabili na dušo.

V telesnem življenju si oskrbimo potrebno hrano, tudi razvedrilo, ki nam ohranja zdravje. Napačno storiijo starši, ki na škodo zdravja sicer v zgrajenih hišah postavijo dom življenja otrokom, sebi pa le grobnico. Tudi naj starši nauče svoje otroke žrtvovati kaj za skupne slovenske zadeve, sicer bodo pozneje oni sami žrtev sebičnih, slabo vzgojenih otrok, ker se zanje ne bodo brigali. Posebno naj premožnejši med nami ne opuste skrbi za potrebne reveže in za skupne potrebe, zavedajoč se Jezusovih besedi: „S kakršno mero boste merili, s takšno mero se vam bo tudi odmerjalo.“ V zabavah, ki jih vera ne prepoveduje, ampak naroča, je treba paziti, da se ne bodo sprevrčale v pretiranost v izbiro zabav, ki večkrat že kršijo božjo zapoved, posebej v pretiranem pijančevanju in neprimernih plesih.

Pri oskrbovanju duše je v naravnem pogledu poskrbeti za primerno izobraževanje odraslih in otrok, da kulturno življenje, ki je bilo med Slovinci vedno visoko, ne bo nazadovalo, ampak se razvijalo naprej. Vsi Slovinci so dolžni sskrbeti za izhajanje slovenskih listov in knjig ter pripravo potrebnih prireditev, kar vse skupaj ohranja kulturno raven slovenske skupnosti. Posebno skrb naj čutijo izobraženci, ki so po zaslugi narodnih žrtev dosegli višjo izobrazbo in naj s svojim sodelovanjem vrnejo ta dolg narodu. Starši naj poskrbe za nadaljevanje izobraževanja svojih otrok, da slovenska skupnost v izseljenstvu ne bo ostala brez izobraženstva, kar bi pomenilo nevarnost za narodno smrt. V narodnem pogledu se je pa varovati dveh skrajnosti: zametavati vse dobrine tujih kultur, ali se pa popolnoma vtopiti vanje.

V nadaljnjih izvajanjih je poudarjal potrebo posvečanja posebne skrbi nad naravnemu življenju duše. Poskrbeti je za verski pouk v listih, knjigah in pridigah. Priporočal udeležbo pri slovenskih službah božjih, redno prejetje zakramentov, starše pa naprošal, naj svoje otroke vzgajajo zlasti v molitvenem življenju.

Svoj govor je pa zaključil z besedami: „Kot veliki učeniiki danes stojte pred nami naši znameniti slovenski škofje: dobrohotni Slomšek, živahno delavni Jeglič, v trdem boju vztrajen Sedej ter trpeči Rožman. V spominu nanje obhajamo letos Slovinci v Argentini: Slomškovo leto, 500 letnico ustanovitve ljubljanske škofije in nje povzdig v nadškofijo, Argentini se pa pridružujemo v slovesnosti 75-letnice kronanja Marijinega kipa v Lujanu ter blagoslovitve temeljnega kamna sedanje Marijine bazilike, ostalemu krščanskemu svetu pa v proslavi 45-letnice Marijinega prikazanja revnini, pastirčkom v Fátimi.

Skupno obhajilo slovenskih romarjev

Po povzdigovanju se je takoj začelo skupno obhajilo slovenskih romarjev. Obhajilo jih je pet duhovnikov, med njimi tudi škof msgr. Serafini, trajalo je pa eno uro. Ko je bilo obhajilo, ki se je od slovenske romarske maše raztegnilo še v naslednjo mašo, končano, je škof msgr. Serafini izpred glavnega oltarja vernikom, ki so bili tedaj v baziliki, vzkliknil: „To je romanje. To so pravi Marijini častilci. Pet duhovnikov nas je obhajalo eno uro. Še je trdna vera. Slovenske romarje naj si vzamejo za vzgled vsi tisti, ki pravijo, da prihajajo v Lujan na romanje, v resnici pa samo na piknik.“

POPOLDANSKA POBOŽNOST

Po romarski maši so se slovenski romarji zbrali na prostranem vrtu Romarskega doma. Tu so imeli kosilo, nato so se pa z znanci iz raznih krajev pomenkovali o raznih stvareh.

Pridiga

Popoldanska pobožnost se je začela s pridigo g. Jožeta Juraka o ljubezni slovenskega naroda do Marije. Pod njeno varstvo se je zatekal v vseh nevarnostih svoje zgodovine, bil je tudi med prvimi narodi, ki se je posvetil leta 1943 njenemu presv. Srcu. Slovinci so tudi narod, ki je največ svojih cerkva posvetil Mariji. Svoj govor je zaključil s prošnjo, naj bi Slovinci Mariji in Bogu ostali zvesti tudi v izseljenstvu, ker se bodo samo tako tudi narodno ohranili.

Propaganda za amnestijo

Sorodniki izseljencev so dobili od komunističnih oblasti v Sloveniji naročila, da v pismih pozivajo in prosijo svoje v izseljenstvu, da se vrnejo domov, odnesno, da se poslužijo zadnje amnestije. Tako je tudi izseljenec v Argentini, ki je imel doma posestvo, dobil pismo z vabilom domov, češ da bo dobil vrnjeno vse, kar mu je bilo zaplenjeno.

Čl. 6 zakona o tkzv. amnestiji pa pravi dobesedno tako: „S podelitvijo amnestije po določbah tega zakona, niso prizadete pravice tretjih oseb na

Velika procesija

Po govoru g. Juraka se je iz bazilike razvila veličastna procesija. Po mnenju vseh je bila najlepša, kar smo jih dosegali imeli. Zlasti so ji dali poseben čar slovenski otroci, dekleta ter fantje v narodnih nošah. Kar 41 jih je bilo. Na čelu procesije so postavili fantje iz Adroguéja nosili križ ter slovensko, argentinsko in papeško zastavo. Milostno pedobo Brezjanske Marije ter kip Lujanske Marije pa fantje, člani Slov. fantovske zveze.

Procesija se je vila po prostranem trgu pred baziliko. Bila je tako dolga, da so zadnje žene šele zapuščale baziliko, ko so se možje že začeli vračati vanjo. Romarji so stopali v njej v zbrani pobožnosti in lepo urejeni. Po vsem trgu je odmevalo močno petje slovenskih Marijinih pesmi. Škof msgr. Serafini jo je zavzel opazoval s stopnišča Marijine bazilike. Ko se je procesija vrnila v cerkev, je msgr. Serafini svoji radosti in vzhvičenju nad slovensko procesijo dal izraza z besedami: „Kako veličastna procesija! Kakšna množica! Kakšen red! Kakšna zbranost in molitev! Slovinci in ostali verniki, vztrajajte v veri!“

Zaključek romanja

Po procesiji so bile v baziliki pete litanije Matere božje, nato pa blagoslov z Najsvetejšim. S tem je bila letošnja romarska pobožnost Slovencev v Lujanu zaključena. Ob izhodu iz bazilike so vsi romarji dobili spominske podobice.

MILOVAN DJILAS ZNOVA OBŠOJEN

V Beogradu je bila v ponedeljek razprava proti 51-letnemu Milovanu Djilas, zaradi njegove nove knjige „Razgovori s Stalinom“. Kot uvod v proces je glavno glasilo kom. stranke „Borba“ objavilo strupen napad na Djilasa. Očita mu, da je svojo zadnjo instrument krogov hladne vojne, da bi se s knjigo dvignil iz pozabe in se z ostalimi elementi, ki povzročajo hladno vojno, postavil na šahovnico kot „kmet z določeno nalogo“. Proces je bil tajen. Djilasa so obsodili na 9 let ječe. Se pravi: Za objavo knjige „Razgovori s Stalinom“, ali kakor pravijo komunisti, za izdajo državnih tajnosti — štiri in

MEDNARODNI KONGRES KRŠČ.-DEMOKRATSKE MLADINE

V Caracasu v Venezueli je bil od 8. do 15. maja t. l. mednarodni kongres krščansko-demokratske mladine. Udeležili so se ga številni predstavniki mlajinskih krščansko-demokratskih strank iz raznih držav sveta. Slovensko krščansko demokratsko stranko in zlasti njeno mladino sta zastopala na kongresu Vital Ašč ter Tine Debeljak ml.

V Parizu se je v torek začela razprava proti biv. generalu Raoulu Salanu zaradi znanega generalskega upora proti francoski vladi v Alžiru in vodstva teroristične francoske tajne vojske.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

med Hrvatini in Slovinci, da to vprašanje trenutno ni nujno, pa more postati nujno, če se bo začela vojna, ali kadar se bo začela vojna, če izbruhne revolucija v Evropi ali kadar izbruhne. Ta vojna se bo neizogibno začela. Ko sestavljate narodni program za jugoslovansko partijo (in to prav sedaj delamo), morate vedeti, da mora ta program sloneti ne samo na trenutnem položaju, pač pa tudi na vsem, kar se bo neizogibno zgodilo zaradi mednarodnih odnosov. Zato mislim, da je treba vprašanje pravice narodov za samoodločitev smatrati kot nujno in tleče vprašanje. Postulat revolucije mora biti izhodiščna točka narodnega programa. Dalje je nujno potrebno vključiti v narodni program posebno točko o pravici narodov za samoodločbo, vključno pravico do ocepitve. Končno mora program vsebovati posebno točko za tiste nacionaliste v Jugoslaviji, ki se jim ne zdi potrebno ocepiti se od države. Zato je treba v programu imeti točko o avtonomiji, z možnostjo o spremenitvi jugoslovanske države v federacijo avtonomnih narodnih držav, temelječo na sovjetskem sistemu.“

Na četrtem kongresu jugoslovanske KP v Dresdenu leta 1928, ki sta se ga udeležila tudi Palmiro Togliatti (pod imenom Ercole Erelli) ter Dimitrij Manušilki kot kominterna delegata, „je bila najvažnejša točka razprava o vprašanju narodno-revolucionarne voj-

ne v Jugoslaviji. Kongres je objavil naslednjo izjavo: 'Vprašanje narodno-revolucionarne vojne v Jugoslaviji, v kateri živi več tlačenih narodnosti in narodnih manjšin, bo igralo važno vlogo, zlasti v spremenitvi imperialistične vojne v državljansko. Partija mora zato pomagati osvobodilnim gibanjem tlačenih narodov in narodnih manjšin, voditi njihov boj proti imperializmu in braniti njihovo pravico do samoodločbe, tudi do ocepitve. Ker je sprejela to politiko, mora partija pripraviti sebe in tlačene množice za organiziranje vstaje proti buržoaziji. Eno osnovnih vprašanj je vteleseno v krilatici: 'Razorožitev buržoazije in oborožitev proletariata.'

Izvajanje tega programa se je začelo, s točko z toko, deset let pozneje, leta 1938 in je bilo končano pod vodstvom Tita in njegovih pristašev leta 1944...“

... Poletu 1937 je Stalin začel veliko čistko vodij Kominterne. Čistka je začela tudi poljsko in jugoslovansko KP. Kaže, da je Stalin hotel najprej razpustiti jugoslovansko KP, kakor je storil s poljsko. Toda, razpustitve ni ukazal, kakor danes uradno trdijo jugoslovanski komunisti, samo na zahtevo Josipa Broza, ki je bil takrat že eden komunističnih vođj. Partija je bila tako rešena, toda Gorkič je bil obtožen, da je tajni agent reke zahodne

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

dija peronističnih poslancev, stranka zahteva revizijo vseh petrolejskih pogođb, poudarja potrebo po zaščiti domače industrije in prenehanje podeljevanja ugodnosti inozemskim industrijskim podjetjem, so za ustanovitev posebne gospodarsko-socialnega sveta, ki naj se bavi z vsimi gospodarsko-socialnimi problemi. Zahteva tudi presodno m'n. za delo in socialno varnost, da se ne bi moglo aktivno vmešavati v sindikalne zadeve. Sprejet je bil tudi sklep, da ta politična skupina, čeprav so njeni člani v vladi, s to vlado ne sodeluje in tudi ne pri njenem delu. Zato njeni člani ne smejo sprejemati položajev od sedanje vlade. Stranka je seveda proti postavitvi komisarjev po provincah in razveljavitvi volitev. Je proti proporcionalnemu volilnemu zakonu.

Argent. socialistična stranka (Casa del pueblo) zahteva proporc. volilni sistem, takojšnji razpis volitev, spoštovanje volje naroda, spoštovanje federalnega sistema, je proti poseganju oboroženih sil v politična vprašanja.

Demokratska socialistična stranka: Je proti vsaki obliki totalitarizma, odobrava odstanje dr. Frondizija, vladali naj bi pa do izvolitve novega predsednika vsi ministri in začasni predsednik skupno. Je za laično šolo. Zahteva proporcionalni volilni zakon.

Federacija sredinskih strank — konservativne politične skupine: So za nadaljevanje ustavnega življenja, za izvedbo splošnih volitev in uvedbo proporcionalnega volilnega sistema. Končne poglede na sed. politično stanje bodo v kratkem še podrobneje poudarili. Je za proporcionalni volilni sistem.

Krščansko-demokratska stranka je v globoki notranji krizi, zaradi sodelovanja sedanjega vodstva stranke s peronisti. Notranji razdor je tako velik, da sta n. pr. buenosaireska strankina organizacija in strankino vodstvo za provinco Bs. Aires sploh prekinili vse zveze z vodstvom stranke, dokler isto ne prekine stikov s peronisti. Stranka sama je za politično premirje, vlada mora biti povsem nepristranska; zatrjuje, da so dekreti o razpustu volitev in postavitvi komisarjev po provincah nezakoniti, ker je o veljavnosti mandatov opravičen razpravljati samo kongres. Poudarja tudi, da ne more biti mirnega sožitja v državi, če ena tretjina prebivalstva ne bi mogla uživati političnih pravic in svobod. Zahteva proporcionalni volilni sistem.

Tudi peronisti so objavili svoje poglede na politični in gospodarski položaj. Zahtevajo tudi zase vse politične pravice ter predlagajo ukrepe za zboljšanje sedanjega položaja v smislu svojega političnega in gospodarskega programa.

Za zaključek poročila omenimo samo še to: V torek zvečer sta bila dva važna govora. Gospodarski minister Alsogaray je objavil vstvo čredb za zboljšanje sedanjega gospodarskega položaja, bivši predsednik vlade osvobodilne revolucije gen. Aramburu je pa v političnem govoru povedal svoje poglede na sedanji politični položaj Argentine. Njegova izvajanja so važna, ker ga neprestano omenjajo kot gotovega kandidata za predsednika republike pri prihodnjih predsedniških volitvah.

Dr. Zalar o delovanju KPJ in njenih prvakov

O delovanju jugoslovanske komunistične partije, zlasti slovenskega dela, in njenih vodjih, povzemamo iz dr. Zalarjeve knjige: Kritična študija jugoslovanskega komunizma za naše bralce naslednja dognanja:

Po ustanovitvi nove jugoslovanske države leta 1918 so se poskušale socialnodemokratske stranke bivših avstro-ogrskih provinc in Srbije združiti. Tako je pršlo do prvega kongresa teh strank v Beogradu aprila 1919. Slovenski socialdemokrati se ga niso udeležili. Na kongresu se je ustanovila Socialistična radniška partija Jugoslavije — komunisti. Izglasovali so včlanjenje partije v Komintern, ki se je ustanovil poldrug mesec prej.

... Toda spor med levičarskimi in desničarskimi skupinami je postal viden na drugem kongresu v Vukovarju leta 1920, ki so se ga prvič udeležili tudi slovenski delegati. „Desničarji so s svojimi predlogi propadli ter so levičarji „postavili program in statut nove partije in spremenili njeno ime v Komunističko partijo Jugoslavije.“

Osnovni cilji partijskega programa so bili: ustvaritev jugoslovanske sovjetske republike in sovjetske balkanske federacije, ki naj bi pozneje postala sestavni del mednarodne fede-

racije sovjetskih republik; ustvaritev ljudske vojske za zaščito delavske države in za zagotovitev končne zmage socializma ter ustvaritev posebne komunistične vojske za zaščito revolucije; razlastitev in socializacija proizvodnje in trgovine s pršilnim delom; zagotovitev zaposlitve in socialnega zavarovanja; prepoved zaposelitve otrok in nočnega dela; zasega vseh stanovanskih stavb in poslopij; obvezna zdravstvena služba in prosta bolniška oskrba; pršilna in znanstvena vzgoja mladine obeh spolov; ločitev cerkve od države; in končno, brisanje dolgov in odprava obdavčenja delovnega ljudstva, s prenosom vsega obdavčenja na posestnike.“

Program ni bil jasen glede reševanja agrarnega vprašanja, ni omenjal narodnega vprašanja in je bil sebi nasprotno, ker je zahteval razlastitev in nacionalizacijo proizvodnje in trgovine, istočasno pa plačevanje davkov od lastnikov in kapitalstov...“

Stalin je skrbno bedel nad razvojem jugoslovanske KP, kar je razvidno iz njegovih izjav jugoslovanski komisiji izvršnega odbora kominterna 30. marca 1925:

„Stojte na čelstvu, da trenutno ni resnih ljudskih gibanj za neodvisnost

velesile in kot tak likvidiran'. Josipu Brozu (partijsko ime tovariš Walter) je bila nato zaupana od Kominterne naloga za ustvaritev novega vodstva partije v državi. Tako je Tito, sedaj 25 let diktator jugoslovanske KP in 17 let diktator jugoslovanske države, postal leta 1937 osrednja figura jugoslovanskega komunizma...“

... Josip Broz si je izbral za svoje najozje sodelavce več mladih revolucionarjev: Edvarda Kardelja, Milovana Djilasa, Aleksandra Rankovića, Franca Leskoška, Rado Končarja, Borisa Kidriča, Toneta Tomšiča in Ivana Lolo Ribarja.

Kardelj, Djilasa, K'rič, Tomšič in Ribar so bili študentje, Ranković, Leskošek in Končar rokodelci...“

... Kardelja jugoslovanski komunisti opisujejo kot 'idealni produkt moskovske šole'...“

... Komunistična aktivnost v Sloveniji in na Hrvaškem se je močno povečala po sklepu četrte konferencie jugoslovanske KP decembra meseca 1934 v Ljubljani. Takrat so sklenili ustanovitev KP Slovenije in KP Hrvatske. Dokončno sta se ustanovili poleti leta 1937...“

... Po reorganizaciji jugoslovanske KP je njeno članstvo naraščalo takele: jeseni 1937 — 1500 članov; maja 1939 — 3000; oktobra 1940 — 6000 in v začetku 1941 — 12.000 članov.

Novice iz Slovenije

Nadutost brez primere

Titovi pravniki, predstavniki kom. partije ter sindikalnih združenj se dve leti pripravljajo spremembe sedanje ustave, da bi jo še bolj prilagodili komunističnemu sistemu. Na Titov predlog in ukaz so v ustavi predvideli tudi nov člen o „legendarnih osebnostih“. Te osebnosti bodo uživale razne prednosti. Med drugim se jim pri nobenih volitvah ne bo treba potegovati za poslansko ali senatorsko mesto ali kak drug položaj, ki ga imajo, ker jim bo po ustavi zagotovljen do smrti. Tako ima nova konstitucijska zvezna ustava določilo, da je „maršal Tito legendarna osebnost“. Ostali komunistični veljaki, ki so se posebno izkazali v času „osvobodilnega boja“ so ostali še naprej „narodni heroji“. Verjetno bomo sedaj v kratkem brali, da so komunisti kje istaknili tudi kakšnega starega narodnega pevca-guslarja ter mu naročili, da bo začel prepevati poleg svojih pesni o kraljeviču Marku še pesmi o „legendarni osebnosti maršala Tita“.

V ljubljanskem „Delu“ je Marijan Javornik v prvi polovici marca objavil svoja „razmišljanja o založništvu“ pod naslovom „Subjektivni čimtelj“. Navaja razne okoliščine, ki ovirajo pravičen razvoj založniške dejavnosti, zlasti v neposposobnosti knjigotrskega kadra. V dokaz svojih trditev navaja: „Od 68 knjigarn na Slovenskem jih 10 ne prejema nobene politične literature, 12 po en izvod vsakega izdaja, 16 po dva izvoda itd. Standard — avto, motor, hladilnik itd. — to je parola, ki označuje naš družbeni razvoj in opredeljenost ljudi k napredku. Takšne, v bistvu grenke in zaskrbljene meditacije marsikdaj slišimo zlasti iz ust kulturnih in prosvetnih delavcev. Morda lahko marsikdaj izvenijo konservativno, ni pa mogoče zanikati, da je v njih košček resnice. Ta konec resnice lahko obtožuje družbo. Ne sicer družbe nasploh, pač pa družbo v tistih teritorialnih okvirih, kjer rast duhovnega življenja zares podcenjujejo. Skoraj nerazumljiv je podatek, vzeti iz jugoslovanskega povprečja: pred vojno je bila v Jugoslaviji na 8000 prebivalcev ena knjigarna, sedaj pa na 30.000 prebivalcev ena. Rezultat lokalne politike? Da. In nerazumevanja. Marsikakšna občina je n. pr. s svojimi sredstvi pripravljena podpreti investicijo v nov špecerijski trgovski lokal, medtem ko sredstev za adaptacije in gradnjo knjigarn nikakor ne more najti. Enak košček resnice je mogoče najti tudi, če se ozremo na knjižnice. V večini namreč niso žarišča prosvetnega življenja, kar bi navsezadnje ob primerni skrbi in materialni podpori moralo biti, saj niti za izposojo knjig niso docela usposobljene. Poglejmo samo podatke iz Ljubljane, oziroma ljubljanskega okraja. V Ljubljani pride na enega prebivalca 1,5 knjige v javnih knjižnicah, med tem, ko v okraju niti ena knjiga ne. V Sloveniji kupujejo javne knjižnice le 7—8 vseh knjižnih izdaj. Pisec članka misli, „da vsi ti podatki jasno govorijo o najvažnejšem subjektivnem faktorju-zavesti občanov v komunah.“

Peta konferenca jugoslovanske KP je bila oktobra 1940 v Dubravi pri Zagrebu. Udeležilo se je 105 delegatov iz vse države. Na tej konferenci so določili vodstvo partije, ki je med drugo svetovno vojno doseglo partijski cilj: komunicirajo jugoslovanske države...

... Ta kratek zgodovinski oris jugoslovanske KP ne bi bil popoln, če ne bi omenili važnega dejstva, da se je namreč 1300 jugoslovanskih komunistov borilo v španski državljanski vojni. Tito in Džilas sta bila glavna organizatorja za pošiljanje komunističnih prostovoljcev v Španijo. Potovali so večinoma skozi Pariz, ker so si zaradi svetovne razstave leta 1937 laže oskrbeli potne liste in vizume. Španska državljanska vojna je bila zanje odlična priložnost za vajo v ilegalnem delovanju in gverilstvu. V Španiji se je mnogo jugoslovanskih komunistov zvrilo v politični aktivnosti — politikosarjari in v vojaški tehniki — borci in poveljniki. Ti „španci“, kakor se sami nazivajo, so tvorili jedro revolucionarne narodno-osvobodilne borbe v Jugoslaviji. Vladimir Ded'jer piše, da je imelo n. pr. leta 1953 24 „špancev“ čin generala v Titovi vojski, večje število drugih pa so visoki uradniki. „španci“ danes tvorijo posebno privilegirano kasto v jugoslovanski družbi...

Poglavje o zgodovini jugoslovanske

Na sestanku predsedstva republiškega odbora sindikata trgovskih, gostinskih in turističnih delavcev Slovenije so med drugim omenjali tudi reorganizacijo gost. podjetij. Navajali so, da so nekateri občine kot Ptuj, Rogaska Slatina, Trbovlje in druge začele združevati vse gostinske gospodarske organizacije na svojem področju v eno podjetje. Tako početje so obsodili in opozorili na škodljivost občinskih monopolov, ki zavirajo zboljšanje in razvoj gostinstva ter odpravljajo medsebojno konkurenčnost.

Ljubljanski nadškof msgr. Vovk je ob povzdigu ljubljanske škofije v nadškofijo dobil kot darilo avto. V Nemčiji so mu ga naročili župniki treh slovenskih fara v Clevelandu g. msgr. Baznik od Sv. Vida, msgr. Oman od Sv. Lovrenca in rev. Matija Jager župnik fare Marije Vnebovzete v Collinwoodu, ki so v ta namen med svojimi župljani napravili 25. marca javno nabirko.

Republiški svet za šolstvo je imel nedavno sestanek, na katerem je razpravljalo o vprašanju ureditve pouka tujih jezikov na raznih šolskih zavodih. Sam stoji na stališču, naj bi se mladina zlasti učila angleščine in ruščine. Pred zadnjo vojno so v Jugoslaviji na vseh splošno izobraževalnih šolah in strokovnih zavodih poučevali kot tuja jezika francoščino in nemščino, sedajni reči oblastniki so po prihodu na oblast leta 1945 takoj uvedli pouk ruskega jezika kot edinega obveznega tujega jezika v vseh splošno izobraževalnih in strokovnih zavodih, angleščino in francoščino so si pa dijaki lahko poljudno izbirali kot drugi tuji jezik. V šolskem letu 1950/51 so v vseh republikah uvedli že v prvi razred popolnih gimnazij razen ruščine tudi francoščino, nemščino in anleščino. Zanimivo pri tem je dejstvo, da se je v Sloveniji v vseh povojnih letih največ dijakov učilo nemščine in angleščine, za ruščino v Sloveniji ni bilo skoro nobenega zanimanja. N. pr. v šolskem letu 1959/60 se sploh noben dijak na slovenskih šolah ni učil ruščine, pač pa 38% nemščine in 61,06% angleščine. Zanimanje za ruščino je padalo tudi po ostalih republikah. Na podlagi republiških predlogov in rezultatov posvetoovanja z zastopniki republiških sekretariatov je zvezni izvršni svet izdal študijo o pouku tujih jezikov, v katerem med drugim pravi, „da je treba ohraniti možnost učenja štirih tujih jezikov: ruskega, angleškega, nemškega in francoskega jezika in to tako, da imata prioriteto angleščina in ruščina“, ker da sta ta dva jezika „izrazito svetovnega pomena“.

Z ureditvijo vprašanja pouka tujih jezikov po šolah v Sloveniji republiški svet za šolstvo sedaj pripravlja gradivo za javno razpravo in sicer na osnovi, naj bi pri tujih jezikih imela prednost angleščina in ruščina, tema dvema naj bi se približevala francoščina, nemščina pa naj bi prišla v drugo skupino jezikov skupno z drugimi sosednimi jeziki.

KP med obema vojnama dr. Zalar zaključuje takole:

„Jugoslovanskim komunistem je v njihovih naporih (za oblast) pomagala vrsta okoliščin in dogodkov, namreč: a) Dolgo/odlašna in nepopolna rešitev (jugoslovanskega) narodnega vprašanja; b) državni udar 27. marca 1941; c) vojna in nato razbičje države in njenega ustroja; d) nezmožnost demokratskih politikov doma in v izgnanstvu; in e) intervencija zahodnih zavrnikov, zlasti Anglije, na strani komunistov.“

(Od leta 1943 dalje je bila krepitev Tita z materialom in moralno pomočjo zohodnih zaveznikov vedno bolj vidna in učinkovita. V začetku 1943 je bil Tito na robu propada zaradi nemških vojni operacij; strokovnjaki, ki so se takrat udeleževali borbe, menijo, da se ne bi mogel več opomoči brez podpore Angležev in Amerikancev — Walter Hagen, Die geheime Front; Organisation, Personen in Aktionen des deutschen Geheimdienstes, Stuttgart: Veritas Verlag, stran 255) — (Med tržaškimi afero pa koncu druge svetovne vojne, je Winston Churchill pisal Stalinu 23. junija 1945: „Ne razumemo, zakaj bi nas morali porivati sem in tja, zlasti ljudje, ki smo jim pomagali in to pomagali prej, predno ste Vi mogli vzpostaviti stik z njimi.“ — Druga svetovna vojna, 6. knjiga, Triumf in tragedija.)

V Mariboru bo v soboto 16. in v nedeljo, 17. junija, zvezni zborovski festival. Na njem bodo nastopili amaterski pevski zbori iz vseh republik v državi. Po dva zbora bosta prišla iz Srbije in Hrvaške, po eden pa iz Bosne in Hercegovine, Črne gore in Makedonije, Sloveniji bodo zastopali trije najboljši pevski zbori, ki jih bo izbrala posebna komisija. Doslej je bil tak zborovski festival pred tremi leti v Nišu.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je izdala že več let napovedovano monografijo akad. slikarja Gojmirja Antona Kosa, napisal jo je Zoran Kržišnik. Publikaciji je priložen tudi angleški prevod umetnikovih življenjskih podatkov, izčrpen seznam njegovih razstav in razstavnih katalogov, bibliografija in pregled Kosovega umetniškega dela.

Po sporazumu delavskih svetov žel. transportnih podjetij Ljubljana in Postojna, je žel. transportno podjetje Postojna prevzelo v gospodarjenje žel. progo Brezovica—Vrhnika.

Za predsednika upravnega odbora Zavoda za vodno gospodarstvo LRS je imenovan ing. Vladimir Čadež, pom. republiškega sekretarja za industrijo in V Ljubljani sta umrli biv. minister Franc Snoj, ki se je med vojno s Šubaišem vrnil domov ter zobozdravnik dr. Ivan Oblak.

Umrli so, V Ljubljani: Rafaela Brelih, roj. Gomišček, Pavlina Pečarič, roj. Trebbe, Ferdo Podbešek, železničar v p., Lado Križnar, Jože Skubic, čuvaj Jurij Vodopivec, Franc Popek, krojač v p., Anka Vodnik, vdova prof. Ludvik Eržen, nočni čuvaj, Anton Jankovič, upok., Franc Markelj, upok., Frančiška

SLOVENCIV ARGENTINI

MENDOZA

Občni zbor Društva Slovencev v Mendози

Na četno nedeljo je naše društvo trinajstično polagalo svoj redni letni obračun o delu, ki ga vrši med rojak v Mendози, kjer je za argentinsko prestonico najštevilnejša slovenska izseljenska skupina.

Občni zbor je vodil večletni predsednik Luka Grintal.

Iz odborniških poročil je razvidno, da je bilo društveno življenje zelo razgibanost. Z neusmiljeno silo pa je sredi najživahnejših priprav za svečanosti srebrne maše g. župnika Tomažiča posegla vmes neizprosna usoda in pretrgala življenjsko nit ravnatelj Marku Bajuku, ki je bil vse dotlej osrednja postava našega skupnega slovenskega življenja v Mendози. Spomin njegove smrti so navzoči počastili s skupno molitvijo. Poleg ostalih rednih letnih društvenih prireditev je v zadnji poslovni dobi desegla prav gotovo višek srebrna maša g. župnika Tomažiča. To je bil za našo skupino prvi narodni praznik, ki nas je vse zbral pod krovom našega Doma. Globoko presunjeni smo poslušali na predvečer koncert, ki ga je s toliko iskrenostjo pripravil pokojni pevovodja M. Bajuk, pa ga je srebrnorašniku osiroteli zbor zabel — pred praznim dirigentovim pultom.

KOROŠKA

PROSVETNO-KULTURNO DELO

Obe slovenski gospodinjski šoli na Koroškem, tako ona v št. Rupertu v Podjuni, kakor v št. Jakobu v Rožu, vsako leto ob zaključku tečajev pripravita zaključne akademije, združene z razstavami. Vse te akademije vedno privabijo koroške Slovence iz vse države. So res pravi narodni praznik.

Tako so tečajnice gospodinjske šole v št. Rupertu v Podjuni 2. aprila pripravile kuharsko razstavo in razstavo ročnih del ter primerne zaključne prireditev, letošnjo prireditev v št. Rupertu je obiskalo nad 1000 rojakov, med častnimi gosti so bili deželni glavar Wedenig z gospo in predstavniki slovenskih koroških društev in organizacij. V zaključni prireditvi so gojenke nastopile z recitacijami, pevkimi točkami in Mlakarjevo igro „Vragova smola“ ter rajanjem.

Šentjakebska gospodinjska šola v Rožu seveda tudi noče zaostajati in je priredila podobno zaključno prireditev eno redno kaseje. Tečajnice so povabile goste in rojake na šiviljsko in kuharsko razstavo ter na zaključno akademijo. Prikupen spored je prav tako obsejal iz recitacij, pesmi in dveh krajših iger.

Poleg teh zaključnih prireditev tudi igralci raznih prosvetnih društev in Farnih mladinsko priredilno igrice, čeprav je že skoraj pred koncem sezone, ko je malo časa za večje, ker polje zahteva delavcev. Tako so Selani nastudirali misijensko igro „Tri modrosti sta

JURČIČEV „SOSEDOV SIN“ V FRANCOŠČINI

Jurčičev roman „Sosedov sin“ je začel izhajati v francoskem prevodu v francoski družinski reviji „Le Bulletin des Agriculteurs“ v Montrealu v Kanadi. Revija ima veliko naklado (115 tisoč izvodov) ter se bo tako veliko francosko govorečih Kanadčanov seznanilo po Jurčiču s slovensko literaturo. Prevod je oskrbel rev. dr. Ferdinand Kolednik, ki je doslej prevedel v francoščino že več drugih slov. literarnih del. Zlasti Jurčičevega Jurija Kozjaka.

Rihter, roj. Gros in Matija Štangl v Rečici, Anton Banovac v Izoli, Ivana Burja, roj. Krebs v Nevlju, Milan Osredkar, uradnik Komunalne banke na Jesenicah, Drago Justin, direktor banke v p. v Grižah, Ivana Kokalj, roj. Prezelj v Škofji Loki, Ivana Artač v Brezovici, Franc Brvar, rudar v Trojanah, Angel Lapanja, uslužbenec obmejnega poverjeništvu v Blejski Dobravi, Ivan Merzel, upok. v Trbovljah, Anica Barbič, roj. Bergant v Medvodah, Frančiška Lampret v Stični, Nande Baloh, avtobusni voznik v Škofji Loki, Anton Kolar, telefonist splošne bolnišnice v Celju, Peter Petru v Celju, Helena Škulj, roj. Kramar v Iški vasi, Maska Klančar, roj. Kruljec v Idriji, Frančiška Krajnik, roj. Bertonec v Godešiču, Valentin Vodopivec, računovodja elektrostroj. oddelka v Grosupljem, Antonija Demšar, roj. Praust, upok. v Mariboru, Franc Mehle v Sp. Slivnici pri Grosupljem, Filipina Drole, roj. Orel v Kamniku, Ivana Končan, vdova trgovca v Šoštanj, Marija Juršičevič v Goleču in Anton Turk v Sp. Goricah.

Posebno pozornost posvečajo naši moške, ki so ob krmilu v Mendози, vzgojnemu in prosvetnemu delu za mladino, ki živahno in izdatno sodeluje na vsak naših skupnih prireditvah, dasi goji tudi intenzivno delo v svojih stanskih organizacijah.

Zamislil pok. ravn. M. Bajuka je Društvo še naprej zvesto sledilo in poleg rednih letnih spominskih in prosvetnih prireditev skrbelo še nadalje za uspele prosvetne večere, ki redno privabijo k zanimivim sporedom svoj stalni krog obiskovalcev. Najzanimivejša so bila v tej dobi slikovita in nazorna predavanja g. Zaletela o naši Koroški.

V notranje upravnem delu je treba omeniti osnutek novih obsežnejših in novim razmeram primernejših društvenih pravil, na katerem je delala posebna tričlanska komisija in je pripravljen za bodoči izredni občni zbor.

Iz knjižničarjevega poročila je razvidno, da ima društvo v svoji zbirki 210 knjig.

Pevski zbor, ki je društveni odsek, je po smrti ravnatelja Bajuka prevzel prof. Božidar Bajuk. Zbor šteje 36 članov in je v svojem delovanju med našo skupnostjo in pri tujkahnjih domačinih s svojimi nastopi tudi v tej dobi bil enako delaven.

Živahno je bilo udeleževanje igralške družine pod neutrudljivim vodstvom:

regu Wangu“ in jo uprizorili na velikončni ponedeljek in torek. Igralci iz Obirskega so pod spretnim vodstvom režiserja učitelja Poljanske pripravili Linhartovega „Matiček se ženi“ in gostoval s to igro po raznih koroških prosvetnih domovih, na koncu pa so jo še doma uprizorili — ker nimajo dvorane in odra — v Kovačevi gostilni. Šentjakobčani pa so se postavili z resno in zahtevno igro „Faust“.

Naš znanec župnik Vinko Zaletel je napravil kratek izlet v Gorico, kjer je v nedavno dokončanem Katoliškem domu na prvem kulturnem večeru predaval o vtisih iz Čila, pokazal Goričanom obrede oljne nedelje na Koroškem in v Egiptu ter nekaj slik iz pasijonskih iger v Oberamengau-u. Ponovil je svoje predavanje tudi v Doberdolu in na Tržaškem.

Delniška družba

KORENINA S. A. T. Y. F.

sporoča, da po sklepu uprave potече z 31. majem 1962 rok za popolno vplačilo privilegiranih delnic. Interesenti naj se zato zgledajo v pisarni družbe PROMET S.R.L., 25 de Mayo 533 — 3. p. vsak dan, razen sobote in nedelje od 11,30 do 13 in od 15,30 do 18,30.

Vsak teden ena

SLOVO SAVINJSKIM PLANINAM

A. M. Slomšek

Z Bogom hčere stare matere, mogočne Slave:

košata Raduha, visoka Oljstrica, gorata Rinka in zobata Olševa! Povzdigajte Slovincem bistrave glave, naj bodo vrli sini Slave!

Iz krila vašega Savinja čista izvira studenec bistrumnosti, moške moči, planine čedi, ravnine rodovitno porosi,

nam v tuje kraje pot odpira, mogočne plave tira.

Deroča Drava, svetla Sava in

Savinja, mogočne vode in slovenske sestre tri, po tezi svoji vsaka neprestano hiti in te uči, slovenska rodovina, kako se zadobi modrina.

V nebesa kažejo mogočni velikani, Slovincem luč naj sveta vera bo! V nebesa vzdigajmo mi srce in oko! Le bistrimo glave, ne dremajmo

zaspami, drugim rodom prodani!

Orjaške glave starodavne, le trdno stojte!

Za pravico in resnico trdno stati hočmo tudi mi, da bude Slava naša mati!

Ve bistrave reke, nam pa neprenehoma rosite,

naj bodo naša dela rodovite!

Rudija Hirscheggerja; saj nas na vsaki družabni prireditvi prisentijo z dramskim nastopom, poleg tega pa sodeluje vsako leto tudi z dramsko igro na mladinskih dneh.

Iskreno skrbnost pa Društvo goji za deca po svojih zastopnikih v učiteljskem zboru, ki vodi naš šolski tečaj. Naši malč se zbirajo v prostorih Doma vsako soboto popoldne k verouku, jezikovnem in domoznanstvenem pouku ter petju. Tečaj so vodili katehet g. J. Horn, učiteljica gđc. Lenčka Božnar in prof. B. Bajuk. Naši otroci so nas ponovno prisentili in razveselili z uspešnimi nastopi ob naših društvenih prireditvah.

Na splošno je treba poudariti v mendoškem skupinskem življenju vse pohvale in priznanja vredno sistematično sodelovanje vseh organizacij in je delo očitno načrtno koordinirano po istih skupnih smernicah, ki sledijo našemu glavnemu cilju: Bog in Slovenija.

Pri volitvah je bil izvoljen za novega predsednika g. Stane Grčenc. V odboru pa so: Jože Bajda, ing. agr. Marko Bajuk ml., ing. agr. Andrej Habjan, Franc Jerovšek in Janez Štirn. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: prof. Božidar Bajuk, Pavel Božnar in Miha Grošelj.

DEJANJA POSTAVLJAJO NA LAŽ KOM. PRROPAGANDO

Sedanji oblastniki doma neprestano delajo propagando za vrnitev emigrantov v domovino. Da bi jih pripravili do tega, jim v najlepših barvah prikazujejo sedanje gospodarsko stanje in velik napredek, ki da so ga dosegli na vseh področjih. „Za vse je dela doma dovolj. Vsem var. bo dobro in na starost boste vsi preskrbljeni.“ pravijo.

Kako pa je v resnici? Ni še dolgo tega ko smo brali v londonskem listu „Times“, da je bil med sedanjo komunistično Jugoslavijo in „kapitalistično“ Avstrijo sklenjen dogovor o zaposlitvi 10.000 jugoslovanskih delavcev v Avstriji. V Zahodni Nemčiji pa po istem viru že dela 13.000 jugoslovanskih delavcev. S tem je sedanja Titova kom. vlada sama uradno priznala, da se je v domovini začela pojavljati nezaposlenost. To tudi potrjujejo privatna poročila, ki prihajajo iz Jugoslavije.

Prav te dni smo pa v inozemskih listih brali poročilo, ki tudi zgovorno ponazarje sedanji položaj v domovini. Komunistični oblastniki so izbrali 40 svojih najzanesljivejših delavcev-specialistov ter jih poslali na mednarodni sejem v Hannover v Nemčijo, da bi se tam seznanili z najnovejšimi izsledki in napredki v nemški industriji. V Hannover je res prišlo vseh 40 delavcev, ko je pa prišel dan vrnitve v domovino, jih je 20 izjavilo, da se ne mra več vrniti v Titovo komunistično diktaturo ter je zahedno nemško vlado zaprosilo za politični azil.

Tako torej: Komunisti vabijo demokratske in svobodoljubne izseljence domov, istočasno pa morajo sami počistiti svoje delavstvo na zaposlitev v „kapitalistični“ svet, ker zanje doma dela več nimajo, drugi pa še kar naprej sami zapuščajo domovino in beže pred komunisti v svet.

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

V zadnjem času je bilo v Torontu več gledaliških predstav. Tako so člani Slovenskega gledališča v župni dvorani pri Mariji Pomagaj, dne 24. in 25. marca postavili na oder pravilno igro „Pepelka“. Slovensko gledališče je 31. marca v dvorani župnije Brezmadežne uprizorilo tudi Claudelov misterij „Marijino oznanjenje“. Dne 8. aprila je pa župnijska Marijina družba pri fari Marije Pomagaj ponovila prikaz v treh slikah „Slava Brezmadežni“. Lepa je bila tudi prizoritev Mauserjeve ljudske igre „Ura s kukavico“. Pri predstavi v fari Brezmadežne je bil navzoč tudi pisatelj Karel Mauser sam, ki je rojakom znova spregovoril nekaj lepih besed o potrebi ohranjanja ljubezni do domovine in slovenske besede. Za maj sta pa bili napovedani dve predstavi: 6. maja opereta „Radikalna kura“, 13. maja pa materinska proslava v uprizoritvi Križostomove igre „Pavelčeva piščalka“.

Krščeni so bili naslednji slovenski otroci: Marko Valentin Mihevc, sinček

IZ TEDNA V TEDEN

(Nadaljevanje s 1. strani)

Venezuelski predsednik dr. Betancourt je v zvezi z zadnjim komunističnim prevratom v pomorski bazi Carúpano prepovedal delovanje komunistični stranki, prav tako pa tudi Revolucionarnemu levičarskemu gibanju, ki je nastalo po razkolu leta 1960 v Stranki demokratske akcije, kateri pripada predsednik dr. Betancourt. Poslanci in senatorji obeh političnih skupin bodo obdržali še naprej svoje mandate, pri prihodnjih volitvah pa obe politični skupini ne bosta mogli več nastopiti. Komunisti so sklenili, da se bodo pritožili proti predsednikovega dekretu na vrhovno državno sodišče.

Za komunistične diktature je značilno, da ne prenašajo nobenih kritik. Zato so pri njih na dnevnem redu tkz. čistke, s katerimi se komunistični diktatorji znebijo nezaželenih kritikov. Tako novo čistko je napovedal tudi kubanski kom. diktator Castro celo proti svojim najbližjim sodelavcem.

Nikita Hruščev je v ponedeljek prišel na obisk v Sofijo. Namen njegovega obiska je utrditi vpliv Moskve na Balkan. V načrtih Hruščeva je povezati balkanske države v blok, ki bi bil, če že ne pod sovjetskih vodstvom, pa vsaj naklonjen njeni zunanji politiki. V ta blok bi Sovjeti radi spravili Romunijo, Jugoslavijo, Bolgarijo, Grčijo, Albanijo in Turčijo.

V kom. Kitajski se je gospodarski položaj tako močno poslabšal, da iz province Kuang Tung beži na tisoče in tisoče kmetov z družinami v Hong Kong. Od 1. do 11. maja je bilo iz te province toliko prebežnikov, da so jih obrambni stražniki zajeli okoli 11.000.

V Indoneziji je bil v prestolnici Jakarta v nedeljo izvršen atentat na predsednika Sokarna v trenutku, ko je opravljal molitve na trgu Ikada. Poročila iz Indonezije pravijo, da se atentat ni posrečil.

Jožeta in Ane roj. Zorc; Sonja Anica Kacin, hčerka Ivana in Lilijane roj. Gombač; Jožeta Mavec, hčerka Franca in Jožeta roj. Mavec; Viktor Jerše, sinček Ivana in Viktorije roj. Tisovec; Albin Zamernik, sinček Albina in Cecilije roj. Cigan; Agata Kristina Erčulj, hčerka Milana in Kristine roj. Hren; Frančiška Viktorija Kalin, hčerka Antona in Malke roj. Bole; Jože Kreslin, sinček Martina in Edite roj. Cigan; Gregor Jože Ljubič, sinček Ivana in Marije roj. Mršnik; Helena Ana Lazar, hčerka Stjepana in Ane roj. Žugelj; Danica Vera Gomboc, hčerka Avgusta in Marjete roj. Škrabant; Ana Marija Bajc, hčerka Marjana in Marije roj. Porenta; Irena Milka Fric, hčerka Ivana in Milke roj. Gorenc; Stanislav Frank Ulčar, sinček Staneta in Francke roj. Zlate, in Diana Bernardka Tekavčič, hčerka Valentina in Margarete roj. Medved.

PO ŠPORTNEM SVETU

Na dvodnevem telovadnem dvoboju med Jugoslavijo in ZSSR je zmagala sovjetska telovadna vrsta. Zmagovalna vrsta je dosegla 458 točk, Jugoslavi pa 454. Med posamezniki je prepričljivo zmagal Slovenec Miro Cerar iz Ljubljane.

Lahkoatletsko moštvo mariborskega Branika, ki je za Klavirarjem iz Celja in Olimpijo iz Ljubljane na jakostni lestvici slovenskih lahkoatletskih moštev, se je v Celovcu pomerilo s tamkajšnjo ekipo. Celovski lahkoatlet so eni najboljših v Avstriji in so nastopili z nekaterimi državnimi reprezentanti. Kljub temu so jih Mariborčani premagali s 75:55.

Romunska mladinska nogometna reprezentanca si je osvojila naslov evropskega prvaka. V finalni tekmi je premagala jugoslovansko mladinsko moštvo s 4:1. Za tretje in četrto mesto sta moštvi Turčije in češkoslovaške igrali neodločeno 1:1. Tekme so bile v Bukarešti, sodelovalo je na tem evropskem prvenstvu 19 držav.

Slovenska namiznoteniška igralca Kern in Tomažič iz Ljubljane sta na mednarodnem tekmovanju v italijanskem mestu Maggioro blizu Milano osvojila vse prve naslove. Kern je zmagal med posamezniki, oba pa v moštvenem tekmovanju in v dvojicah. Kljub temu, da niso nastopili najmočnejši igralci iz Italije, Francije in Avstrije, je njun uspeh nad vse pomemben.

Lahkoatlet ljubljanske Olimpije Ivan Kostelec je zalučal kopje 72,80 m. Vendar ta rezultat ne bo priznan kot novi slovenski rekord, ker je bilo tekmovanje neuradno.

Septembra bo v Beogradu Evropsko lahkoatletsko prvenstvo, na katerega je prijavljenih že nad 800 lahkoatletov iz vseh evropskih držav, z izjemo Albanije. Število prijavljenih športnih procevalcev je tudi že presežilo 500, kakor je bilo sprva določeno kot maksimalno število. Na stadionu, kjer bodo tekme, grade poseben center za tisk, ki bo imel 45 telefonskih govornic, 10 teletipov in 4 naprave za telefoto. Poleg tega bo na novinarski tribuni še 40 telefonov. Za nastanitev novinarjev grade nov hotel „Slavija“ ki bo imel 680 sob. Že so tudi določili ceno v tem novem hotelu: postelja v dvoposteljni sobi s kopalnico 3.150 dinarjev dnevno (vključen zajtrk in vse takse).

OBVESTILA

II. kulturni večer SKA bo v soboto, 19. t. m., ob 7 pri Bullrichu, Sarandi 41, Capital. Predaval bo dr. Tine Debeljak o „Puškinu kot folkloristu“.

Za 20. obletnico mučeniške smrti prof. dr. Lamberta Ehrlicha bo sv. maša v slovenski kapeli na Ramón Falconu v nedeljo, 20. maja, ob 9,30. Vabljeni člani akademskega kluba Straže, akademske kongregacije Kraljice apostolov in vsi prijatelji.

25 let slovenske sestre na Paternalu. Letos, maja meseca poteče 25 let, odkar so prevzele slovenske šolske sestre slovensko šolo na Paternalu, ki so jo vodile do leta 1945. Danes imajo na Paternalu zavod, v katerem je vedno nekaj slovenskih otrok.

20. maja ob 16 bo slovesnost, ki jo v proslavo 25 letnice priredijo rojaki, zlasti bivši gojenci na Paternalu, Paz Soldan 4826, z zahvalno pobožnostjo, kulturnim programom in čajanko.

V nedeljo, 20. t. m. ob 3 popoldne bo občni zbor Slovenskega doma v Carapachayu. Vabljeni vsi člani in prijatelji.

Romanje k Mariji Pomagaj za Njen god bo v cerkev Marije Pomocnice v Ramos Mejia v nedeljo, 20. maja, kjer bo ob 10 slovenska služba božja. Vabljeni!

Fantje iz Ramos Mejia in okolice! Ustanovni občni zbor odseka SFZ v Ramos Mejia bo v nedeljo, 20. maja, ob pol 10 v Slomškovem domu. Vabi pripravljalni odbor.

Solski tečaj dr. Franceta Prešerna v Castelarju bo imel v prostorih na Pristavi v nedeljo, 20. maja 1962, ob 15.30 roditeljski sestanek in letni občni zbor. Takoj nato pa blagoslovitev zastave z nastopom otrok tega tečaja. Vabimo vse starše, vzgojitelje in sorojake iz tega šolskega okoliša.

Vsi tisti, ki ste bili lanj na I. jesenski veselici v Slovenski vasi v Lanusu, ste se gotovo še dolgo potem spominjali, kako se znano Slovenci zabavali. Taka družabna srečanja nam verjetno daljšajo življenje. Zato Vas vabimo, vse bližnje in daljne, da nas razveselite s svojim obiskom v nedeljo, 20. t. m. ob treh popoldne. Vas pričakujemo. Društvo Slov. vas v Lanusu.

Prosvetni večer v Slomškovem domu v soboto, 26. maja, ob 7 zvečer, bo posvečen spominu Majniške deklaracije. Predaval bo g. Miloš Stare o „Majniška deklaracija v luči sedanosti“. Sodeluje tudi zborček SFZ. Vse lepo vabi kulturni odsek Slomškovega doma.

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev bo imelo v nedeljo, 27. maja, v Sovskem domu v Slovenski vasi v Lanusu članski sestanek s predavanjem. Na željo članstva bo predaval g. Franc

Kdor želi svoje prihranke naložiti varno in na obresti, lahko to stori tudi pri

SLOVENSKI TRGOVSKI DRUŽBI BRATOV MAVRIČ
edina lastnika
Jože in Metod Mavrič

H. Almeyra 498 Villa Libertad
esq. Av. 3 de Febrero San Martín
T. E.: 750-1674
750-5437

Naše geslo je:
Sigurna garancija in točno izplačilo

Krištof. Za članstvo udeležba obvezna, prijatelji vabljeni. Starčinstvo.

Proslava 45-letnice Majske deklaracije in 500-letnice ljubljanske škofije bo v Slovenskem domu v San Martinu v soboto, 26. maja, ob 20,30. K tej proslavi vabimo vse rojake, še posebej pa mladino.

Prva nedelja v juniju

3. 6. 1962

SPOMINSKA

PROSLAVA

Društvo

ZEDINJENA SLOVENIJA

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

Mladinski dom. Don Bosco

priredi

NOGOMETNO TEKMO

med M. domom in D. San Martín.
Igrišče: Don Bosco, Ramos Mejia.
Čas: Nedelja, 20. maja ob 10. dop.

Od Soče do Idrije Bric mane...
na vašem „krgišču“ slovesno pove:
„Jutr“ bom trgjal v Dražci na brajdi
rebulo, tržarko in tokaja vozé...!

V NEDELJO, 20. MAJA, OB 15 V NAŠEM DOMU
V SAN JUANU
Hipólito Irigoyen 2756

SLOVENSKA VINSKA TRGATEV

po običaju iz sončnih Brd pri Gorici kot ga je opisal
g. Rudi Marinič

Ob

vsakem

vremenu!

Igra orkester DONAU MELODY

Postrežba izbranih jedil in pijače bo prvovrstna!

DOPOLDNE ob pol 10 bo NAGRADNO TEKMOVANJE
V KEGLJANJU. Za kosilo bo v polni meri poskrbljeno.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
T. E. 69-9503
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto
1962: za Argentno \$ 530.—; za Severno
Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za
pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados
Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

NAJNOVEJSE HLADILNIKE

BLED

ter vse ostalo za hišo in dom
Vam nudi vedno po najugodnej-
ših cenah

Novak

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

DIJAŠKI TEČAJ

verouk, slovenska literatura, zgodovina in zemljepis

vsako drugo in četrto soboto v
mesecu v Slovenski hiši.

Začetek 26. maja ob 15,30.

IVAN PREGELJ

Otroci sonca

„France, Matija, Lojze,“ je našlo dekle glas. „Mršnje, kako so me ostrasili.“

Bridko je medtem oplazil pastir četrtega, ko se mu je privabil pred noge. „Matiček, nikar!“ veka dekle, „saj so naši študentje.“

„Saj si res ti, Jože,“ se ove pastir ob udarjenem. „Zakaj se pa ne oglasiš?“

„Oči odpri, trap,“ se jadi dijak in otipava hrbet, „pa boš slišal. Preklemano si me trdo.“

„Če sem pa zares,“ se pastir opravičuje po svoje.

„Kaj smo rekli, Porthos?“ se hahljajo drugovi.

„Pišite me,“ odgovori sirovo togi mušketir in uči pastirja: „Tvoja sreča, fant, da me nisi po glavi.“

„Je-li?“

Pastir je prebrisano svoj klas. Hlini navidezno sožalje pa ne more skriti porednega posmeha. Zna si pomoči iz zadrege. Ujel je psa in ga vleče s seboj. Študentje pa z dekletom:

„No! Ali smo bili v svojem? Ali ni pisal France?“

„Saj! Zato sem se pa bala za sad, ki je zadnji.“

„Lepo si nas ugibala.“

„Mulci.“

„Cigani.“

„Remember!“

„Tak, dajte mir!“ se brani deklica.

„Pika — Polonica!“

„Pa psa priveže za drevo.“

„Še v shrambo teti ga zapri!“

„Ventre saint gris.“

„Ali ste ga sami odvezali? vprašuje ona.“

„Saj ni tvoje pameti. Že izza Sopotov nas je poznal.“

„Pa sem bila huda, da so ga Selanov oče.“

„Selanovega očeta, kadar varuje, vsak cuček lahko ukrade.“

„Tobaka sem mu dolžna. Pójdimo.“

„Kaj pa teta? So zdravi?“

„So. Samo slišijo vsak dan manj.“

„Pa večjejo zato kakor črednik.“

„Naj pa. Saj smo v samotli.“

„Je-li? Si tudi videti naglušna!“

„Nisem.“

„Vpiješ vendar.“

Dekle presliši, hiti k starčku.

„Oče, tu je tobak.“

Dijaki pa poredno o dekletu:

„Naša Polonica! Jelite? Bo druga teta Katra.“

„Se ni ne vrgla po sestri Mariji.“

„Ni se ne, po Mariji.“

Dvokrat je jeknilo svetlo ime, pa so se med štirimi kar trije prečudno zresnili. Oči jim iščejo sanjavo nizdol k fari, ali že ne prihaja, ki so spregovorili o njej. Trije ob zavaljenem Jožetu, ki mu trud z grščino in računstvom jemlje veselje do mladostnega čustvovanja. Trije, France, Matija in Lojze, zdravi, kmetiški dečaki, a črešnje — rance, po svoje plemeniti in zreli iz pesni in sanje, vsi trije vsak po

2 svoje prvokrat zaljubljeni v eno in isto, pa tako da niso drug na drugega ljubosumni, ker nič ne hočejo, ker jih je le tako prevzela tiha in vdana lepota gorskega dekleta, o katerem vedó, da misli nanjo nek Lomnjani iz doline onstran. To jutro pri maši onstran so slišali, da Lomnjana odklicujejo. Spogledali so se, rekli niso še nobene. Lomnjana, so čuli, so oklicali z drugo, z neko krémarsko...

Ta trenotek trpe. Ali Marija ve? In če ne ve, ali naj ji povedo?

V njihovo zamišljenost spregovori Jože in pokaže:

„Teta Katra. Da parade z žlicami ne pozabimo!“

„Ne bomo, Porthos.“

„Ko nas bo po stari navadi obgodrnjala, ali so nas v šolah izlakotili pa na pašo poslali.“

„In če ne nosimo kakor oglarji pa soldatje žlic v škornjih.“

„Remember.“

Vsi štirje iz Sopotov, iz ene same fare, a vsak s svoje strani. To bo čudo božje, ko bodo čez toliko in toliko let, če Bog da, kar štiri nedelje zapored štiri nove maše v fari pri cerkvi, ki jo imajo vsi župljani kakor na dlani pred seboj, ker je kar čudno prav zidana, tako da je ne skrčijo ne log ne breg ne megla, še noči ne, ko bedi vsaj ura v zvoniku...

Botra Katra, ki jim je vsem v daljnem sorodstvu, pa jo zato obiskujejo, jih vprašuje leto za letom, kako dolgo še: čez devet, osem, sedem?

„France, Lojze, Matija, Jože! Kdaj pa, če bo po sreči?“

„Čez sedem let.“

„Bog daj in da bi še živa učkala. Sedem let, teta Katra, je dolgih.“

Mladi dijaki še presneto malo mislijo na duhovniški stan, četudi verjamejo, da se pripravljajo nanj. Vsi objestni so. Pred meseci so steknili roman o mušketirjih in si nadeli imena po glavnih junakih. Remember! Zadnja dva dni so se poslali pri Matijevem stricu, župniku v sosedni dolini, sedli z gospodom h kvartam in ga neusmiljeno obrali. Potem so se poslovili in prišli v Sopot na zadnje črešnje. Te črešnje... Pravzaprav so bile le Jožetu edino poželenje. Trije drugi hodijo v Sopot s sanjo mlade nezorele krvi, s pesmijo čiste zaljubljenosti...

Marija...

Zopet so se zagledali k cerkvi, ali je še ni in alj tako dolgo moli...

„Saj!“ jih vzdrami togi Jože, da se ozrejo po njem, ki se cmeri.

„Črešnje,“ pove, „s peškami jih nisem, raznesle me pa le bodo.“

Polonica je pristopila, sliši in se jezi.

„Zdaj imaš. Se pregretega sadja našreš, krotka.“

„Kaj krotka! Ali je kaj brinovca pri hiši?“ poizveduje dijak.

„Sadjevca, če ti je prav,“ pove Polonica in priganja, naj vstopijo v hišo.

Nato jim postreže vsem z žganjem pa da se mora iti preoblačiti. Nekaj časa pozneje že vpije pred hišo. Kliče teti naproti.

„Študentje so prišli po svoje črešnje, teta, in Matiček je Jožeta po hrb-

tu. Ne, preoblekla se še nisem, pa je Rahun kriv, potepence.“

Dijaki v hiši imajo svoje veselje. Slišijo teta, ki vpije spod brega.

„Ti in tvoje črešnje,“ kliče, „ali nisem pošte poslala Jerneju, naj ne hodi, da vola ne prodam. Kaj je dedec prištorkljal. Je-li, pot mja bom plačala. Pa da nedeljska pohajkuješ! Le komu na čast.“

„Vpijem, pa vse nič ne pomaga,“ odgovarja dekletce. „Vse narobe slišite. Kakšen vol pa? Naši iz šol so. Nu pa podvizajte pa stopite v hišo, da bo ste slišali.“

„Tako se v Sopotih spovedujemo,“ meni vedro France. France, sirota brez očeta in matere, je teti Katri, ki mu je botra, najbližji, je tu kakor domač. Saj ne ume prav, kako to, da se je skoraj tuja gospodarica v Sopotih tako vneto zavzela zanj, kakor da ji je sin. Čuti pa za to tajno nepoznano ljubezen botre Katre, ki ga ni vzela kot otroka samó pod streho, marveč mu tudi pot v šolo uravnala in ga še vedno podpira in ljubi s prečudno nežnostjo, kolikor je zmora. To čuti doraščajoči mladič in se včasih zamišlja: Zakaj? Toliko je razumen in presoden, da mora iskati odgovora. Pa se o tem botra Katra ne spoveduje in on se še ni ojuščil, da bi jo vprašal. Neka tiha moč v njem ga sili verovati, da se bo kdaj izpovedala. Botra Katra... kadar bo prišel, da bi drugo jutro novo mašo pel, in bo prišla, kot prihajajo rodne matere k sinu duhovnemu, naj jo izpove in prvo obhaja...

(Nadaljevanje prihodnjic)